

Bilaga 3 Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningarna drar. SBU har beskrivit slutsatserna såsom författarna till kunskapssammanställningen formulerat dem. SBU har inte granskat tillförlitligheten i dessa slutsatser.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
[1]	Danmark	2014	Socialstyrelsen	Forebyggelse af kriminalitet blandt børn og unge: en metode- og implementeringsguide	<p>1) Exempel på kvalificerade brottsförebyggande åtgärder är</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Stöd, råd och vägledning riktat till förstagångsföräldrar (Familie med Hjerte). b. Medling mellan unga 12–17 år som har allvarliga konflikter med andra unga och med vuxna. c. Sociala insatser riktat till alla elever på grundskola som uppvisar begynnande eller mer allvarliga tecken på problembeteenden (Socialrådgivare på skoler). d. Föräldrarådgivning till föräldrar till unga med omfattande och tydliga problembeteenden. e. Frivilliga mentorer för unga mellan 13 – 17 år som saknar en god vuxenrelation. f. Stöd till praktik eller annan sysselsättning riktat till unga 15–17 som inte går i skolan och uppvisar sociala problem (Spydspidsen).
[2]	Danmark	2013	Ramboll på uppdrag av Arbejdsmarkedsstyrelsen	Effekterne af beskæftigelsesrettede indsatser over for tidligere indsatte	Utbildningsinsatser riktat till ungdomar som sitter i eller nyligen blivit frisläppta från institution minskar risken för återfall i brottsliga handlingar.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
[3]	Danmark	2013	SFI på uppdrag av Det Kriminalpræventive Råd	Systematic review of youth crime prevention interventions	<ol style="list-style-type: none"> 1) Framgångsfaktorer för brottsförebyggande åtgärder är insatser som <ol style="list-style-type: none"> a. utgår från föräldrar, familjer och individers resurser b. är varaktiga c. riktar sig mot den sociala miljön utöver individuella faktorer hos ungdomen (t.ex. förändring i kognition, beteende och färdigheter) är mer benägna att vara effektiva. 2) Det saknas kunskap om insatser utvärderade i dansk kontext. Det är brist på utvärderingar i nordisk kontext.
[4]	Danmark	2012	Det Kriminalpræventive Råd	Effekten af mentor- og fritidsindsatser for unge i risiko: en systematisk kortlægning	<ol style="list-style-type: none"> 1) Mentorsinsatser kan vara effektivt för ungdomar 11–14 år med socioekonomiska problem i storstadsområden. 2) En mentorsinsats har störst chans att lyckas om <ol style="list-style-type: none"> a. den består av veckovisa möten och pågår under minst 1 år b. den tar formen av en stödjande, förtroendefull och känslomässig relation c. professionella rekryterar och handleder mentorer d. relationen är varaktig e. mentorn är kvalificerad f. den unga är engagerad g. social- och emotionell färdighetsträning ingår i mentorskapet h. det ingår att minska eller bryta tillgång till negativa kamratrelationer.
[5]	Danmark	2019	Det Kriminalpræventive Råd	Kriminalitet og etniske minoriteter del III: Forebyggelsesmæssige indsatser	<ol style="list-style-type: none"> 1) Det brottsförebyggande arbetet för personer som tillhör en etnisk minoritet bör starta tidigt, ha en helhetssyn, lokal förankring och ett tvärvetenskapligt och interkulturellt fokus. 2) Särskilt framgångsrika är insatser som är familjebaserade, relationsinriktade och långsiktiga. 3) Exempel på insatser som kan användas i Danmark är FRAK, MindSpring Forældregrupper samt DIF Get2Sport.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
[6]	Danmark	2016	KORA på uppdrag av Det Kriminalpræventive Råd	Forældre- og ungeinddragende tiltag, rapport	<ol style="list-style-type: none"> 1) Föräldrautbildning, där målet är att stärka föräldrars förmåga och kompetens att hantera föräldrarollen, är en effektiv insats i att förebygga framtida brottslighet bland de yngre barnen. 2) För äldre barn krävs mer intensiva insatser än föräldrautbildning, t.ex. beteendereglerande insatser. Föräldrautbildning kan med fördel användas i kombination med andra insatser, såsom familjeterapi (t.ex. MST, FFT och SSP) för de äldre barnen. 3) Familjerådgivning, där målet är att stödja föräldrar att hitta lösningar på barnets situation inom familjen själva, är en lovande insats. 4) Systemorienterade metoder som inkluderar och kombinerar insatser från olika sektorer (såsom familj, skola, polis och socialtjänst) kan ha positiva effekter.
[7]	Danmark	2015	KORA på uppdrag av Det Kriminalpræventive Råd	Genoprettende Retfærdighed over for kriminalitetstruede unge: En kortlægning af viden	<ol style="list-style-type: none"> 1) Inga entydiga bevis att medling mellan offer och förövare leder till minskad brottslighet. Däremot upplever brottsoffer positiva effekter. 2) Eventuellt kan medling mellan offer och yngre förövare som begått mindre allvarliga brott ha något bättre effekt. 3) Framgångsfaktorer vid medling är yrkesutövarnas kompetens och kunskap samt avsatt tid för planering och genomförande.
[8]	Norge	2020	Folkehelseinstituttet	Barn, unge og kriminalitet. Hvordan forhindre at barn og unge kommer inn i eller fortsetter med en kriminell løpebane?	<ol style="list-style-type: none"> 1) Program som kan ges i skolan till alla barn och unga kan vara Olweus antimobbingsprogram och PALS. 2) Insatser som kan ges till barn som uppvisar riskfaktorer på gruppnivå kan vara DUÅ, PMT, och TIBIR. 3) Insatser för att förebygga återfall i brott kan vara MST, FFT och TFCO. 4) Insatser vid psykiatrisk samsjuklighet kan vara MATCH-ADTC och TF-KBT. 5) Inom ramen för institutionsvård är programmet MultiFunc lovande. Framgångsfaktorer för insatser på institution är små familjeliknande enheter, välutbildad och stabil personal, relationsfokus, samt insatser som fokuserar på att hantera negativt beteende och främja prosocialt beteende.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
[9]	Norge	2018	Politihøgskolen på oppdrag av Justis- og beredskapsdepartementet	Kriminalitetsforebygging på norsk: En kunnskapsoversikt.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Skola och fritid är två viktiga områden att rikta in det brottsförebyggande arbetet på. 2) Tidiga insatser är viktigare än reaktiva. 3) Framgångsrika åtgärder kännetecknas ofta av att de är flexibla och utvecklade utifrån målgruppernas premisser. 4) Tät uppföljning, kontinuitet och låg tröskel för kontakt beskrivs ofta som förutsättningar för att lyckas. 5) Det saknas kunskap om insatser i syfte att stötta i övergången från placering till självständigt liv.
[10]	Norge	2020	Folkehelseinstituttet	Tiltak for barn og unge med atferdsvansker eller som har begått kriminelle handlinger: en oversikt over systematiske oversikter.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Familjebaserade åtgärder leder sannolikt till en minskning av brottsliga handlingar hos unga som begått allvarliga brott. 2) Åtgärder för att förbättra psykosociala färdigheter och förmågor hos den unge leder eventuellt till en förbättring av den unges välbefinnandet.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
[11]	Finland	2019	Statsrådets kansli	Vem reagerar på brott begångna av unga? Synpunkter på tjänster av professionella och unga samt ur ett kostnadsperspektiv	<ol style="list-style-type: none"> 1) Psykosociala och terapeutiska metoder som involverar familjen och som baseras på KBT är effektiva. 2) Framgångsfaktorer för brottsförebyggande insatser är <ol style="list-style-type: none"> a. Personalens kunskap, kompetens och utbildning b. Att insatsens intensitet anpassats till den bedömda risknivån (alltför omfattande insatser vid låg risk kan leda till ökad kriminalitet). 3) KBT är särskilt lämpligt för individer med hög risk för återfall i brott, och MST för individer där det förekommer parallell beteendeproblematik. 4) Föräldrastödprogram är effektiva framförallt för de yngre barnen. 5) Mentorsprogram är framförallt effektiva om den unga själv är motiverad till förändring, och får både känslomässigt och praktiskt stöd från sin mentor. 6) Effektiva program inom institutionsvården är GLM och EQUIP. Insatser inom institutionsvården bör omfatta ett brett spektrum av de ungas liv (såsom självbild, kompetens, utbildning och stöd till arbetslivet samt sociala relationer). 7) Det behövs mer forskning om effekten av mindfulness-baserade insatser, medling och effekten av fritidsaktiviteter.
[12]	Finland	2018	Inrikesministeriet	Nordiska handlingsmodeller för samverkan mellan myndigheterna för att främja välmående hos unga och förebygga brott	Det saknas objektiva mått på om samverkan leder till minskad brottslighet. Däremot är upplevelserna positiva både utifrån verksamhets- och individperspektivet.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
[13]	Norge	2006	Utdanningsdirektoratet	Kunnskapsplattform for forebyggende og helsefremmende arbeid i skolen - med særlig fokus på rusmidler og tobakk	<ol style="list-style-type: none"> 1) Skolövergripande och klassrumscentrerade åtgärder riktad till alla barn och unga (såsom PALS, LP-modellen, GBG) visar lovande resultat. Syfte med insatserna är att påverka det socialkognitiva förhållningssättet som kan leda till att såväl förebygga problem som att utveckla kompetens och färdigheter hos barn och unga. 2) Elevcentrerade åtgärder som fokuserar på positiv förstärkning av önskade beteenden samt träning av sociala färdigheter är effektiva (såsom DUÅ/Webster-Stratton). 3) Multicentrerade åtgärder behövs för individer med stora beteendeproblem och innebär individuellt anpassade och miljöövergripande skolåtgärder (exempel MST). Stöd och uppmuntran från familj vänner, kollegor och viktiga personer runt individen, ökar sannolikheten för beteendeförändring hos individen.
[14]	Danmark	2011	SFI på uppdrag av Administrations og servicestyrelsen	Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge: risiko- og beskyttelsesfaktorer	Inget bedömningsinstrument anses ha tillräckligt god prediktiv validitet, och bedöms kunna leda till falska positiva utfall (dvs. att identifiera en ungdom som risk att vara kriminell, men som i själva fallet inte är det).
[15]	Danmark	2013	Oxford research på uppdrag av Det Kriminalpræventive Råd	Børn og unges selvkontrol: Systematisk kortlægning af metoder, der kan styrke børn og unges selvkontrol	<ol style="list-style-type: none"> 1) Föräldrastödprogram (t.ex. PMT) har positiv effekt för barn upp till 12 års ålder. 2) KBT och ART kan ha positiv effekt för individer som har svårigheter med aggressivitet. 3) Familjebaserade insatser (t.ex. MST) verkar generellt ha positiva effekter för barn och unga med låg självkontroll. Dock är resultatet avseende MST blandade.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
[16]	Danmark	2015	VIVE på uppdrag av Center for boligsocial udvikling	Effektfulde indsatser i boligområder til forebyggelse af kriminalitet: En systematisk forskningsoversigt nr. 1 af 4	<ol style="list-style-type: none"> 1) Effektiva metoder och insatser för att förebygga ungdomskriminalitet är att <ol style="list-style-type: none"> a. utbilda i konflikthantering på gruppnivå b. öka tillgång till sommarjobb c. stärka självkontroll på individnivå d. stärka (ge) förutsättningar för att gå i skola / bli utbildad. 2) Att förebygga våld och utsatthet samt alkoholkonsumtion på övergripande nivå leder till minskad ungdomskriminalitet. 3) Framgångsfaktorer är ökat samarbete mellan polis och kommuninvånare samt att ha en gemensam målbild mellan skola och föräldrar.
[17]	Norge	2020	Folkehelseinstituttet	Dypdykk i oppsummeringen om atferdsvansker hos barn og unge	<ol style="list-style-type: none"> 1) Föräldrastöd för yngre barn kan ges av personal med lägre utbildning. 2) Insatser som inkluderar både föräldrar och barn, eller riktade till föräldrar och ungdomar bör tillhandahållas av utövare med högre utbildning och erfarenhet. 3) DUÅ, FFT, MST, TFCO och PMTO är kostnadseffektiva jämfört med sedvanlig behandling och jämfört med placering. 4) Effekten av insatserna beskrivna i den internationella forskningen anses vara överförbara till den norska kontexten. 5) Effekten av insatserna på lång sikt är blandande.
[18]	Finland	2017	Institutet för kriminologi och rättspolitik	Rikoksentorjunnan kannattavuus: alustava systemaattinen kirjallisuuskatsaus	<ol style="list-style-type: none"> 1) Åtgärder riktade till individer med ökad risk att utveckla kriminalitet bör prioriteras. 2) För barn i förskola- och skolålder bör fokus vara att stödja den individuella utvecklingen, ge stöd till föräldrar i föräldraskapet samt stödja skolnärvaro. 3) Åtgärder riktade till ungdomar bör inkludera att förbättra anställningsmöjligheten och minska missbruk. 4) Exempel på effektiva namngivna insatser som är lämpliga i nordisk kontext är Kriminalpräventiv insats for unge voksne, Exit, Risk, Need og Responsivity (danska program), Positivt föräldraskap (svenskt program),

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
					Omaehtoisen muutoksen ohjelma, Viideltä saunaan och kuudelta putkaan (finska program) samt CTC.
[19]	Danmark	2023	VIVE på uppdrag av Socialstyrelsen	Socialfaglige medarbejdere i skole og dagtilbud: Screening af muligheden for integration af socialfaglige medarbejdere på almenområdet	<ol style="list-style-type: none"> 1) Framgångsfaktorer för Socialfaglige medarbejdere är <ol style="list-style-type: none"> a. Utövarens kompetens b. Samarbetet till barnets föräldrar c. Barnets engagemang d. Ett nära samarbete till skolans personal och ledningen för skolan.
[20]	Norge	2023	Folkhelseinstituttet	Barn og unge som utøver alvorlige handlinger mot andre: en hurtigoversikt	<ol style="list-style-type: none"> 1) På övergripande nivå är effekten av åtgärder riktade till individer som begår allvarlig brottslighet är blandande. Hinder för positiv effekt hos identifierade insatser föreslås kunna vara relaterade till implementeringssvårigheter. Framgångsfaktorer föreslås vara <ol style="list-style-type: none"> a. Utövarens utbildning och kompetens b. Relationen mellan utövarens och den unge c. Samverkan och kommunikation mellan utövare från olika verksamheter. 2) Effekten av mer specifika insatser skiljer sig åt, t.ex. <ol style="list-style-type: none"> a. Blandade resultat kring MST, Non-violent resistance, MultifunC, tvärvetenskapliga kommunala insatser, behandling av skadligt bruk och beroende, program som bygger på KBT b. Generellt positiva resultat av ART, RE-ART samt TFCO

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
					c. Program inom institutionsvård har blandade resultat, men övervägande positiva resultat är Paws for progress, KBT, Fairy tale model och SafePath.
[21]	Sverige	2021	Socialstyrelsen	Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott	<ol style="list-style-type: none"> 1) Föräldraskapsstöd och färdighetsträning är effektivt för individer 6–11 år (såsom Cope, DUÅ, Komet, Tripel-P, Coping power, Fina-programmet, SNAP). 2) Familjebehandling, färdighetsträning och behandlingsfamilj är effektivt för individer 12–17 år (såsom BSFT, FFT, MDFT, MST, TFCO och KBT). 3) Avskräckningsmetoder såsom "Scared straight" bör inte erbjudas.
[22]	Sverige	2020	Socialstyrelsen	Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende	<ol style="list-style-type: none"> 1) YLS/CMI och SAVRY kan användas för att bedöma risk för att begå brott. 2) Faktorer som förbättrar förutsättningarna för bedömning av risk är <ol style="list-style-type: none"> a. Att göra barnet, familjen och nätverket delaktiga b. Samverkan med andra professioner och verksamheter c. Uppmärksamma tidiga tecken på normbrytande beteende hos barn innan de når tonåren d. I riskbedömningar av äldre barn även undersöka när under uppväxten olika svårigheter har uppstått e. Särskilt uppmärksamma särskilt debut och varaktighet, riskfaktorer på fler nivåer, antalet riskfaktorer, och kumulativ effekt.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
[23]	Sverige	2019	Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	Risk- och behovsbedömning av ungdomar avseende återfall i våld och annan kriminalitet	<ol style="list-style-type: none"> 1) YLS/CMI samt SAVRY kan möjligen vara ett stöd för att upptäcka individer med låg risk att utveckla kriminalitet 2) YLS/CMI är inte ett stöd till att upptäcka individer med medelhög till hög risk. 3) Att felaktigt bedömas ha förhöjd risk för fortsatt våld och annan kriminalitet kan medföra insatser som inte är samhällsekonomiskt eller etiskt berättigade. 4) BBIC som används i Sverige är inte utvecklat för att bedöma risk. 5) Audit och Dudit bör inte användas för att bedöma risk för återfall i brott.
[24]	Sverige	2020	Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	Insatser inom öppenvård för att förebygga ungdomars återfall i brott	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tillförlitligheten i forskningen är mycket låg och det går inte att säga om någon åtgärd är effektiv i att förhindra återfall i brott. 2) Avskräckningsmetoder såsom "Scared straight" kan leda till ökad brottslighet. 3) När det saknas vetenskaplig kunskap är det viktigt att följa och dokumentera insatsers effekter i verksamheter. Dessutom ska insatser väljas med hänsyn till självbestämmande och integritet som kan handla om att klienter har möjlighet att påverka val av samt innehåll i en insats.
[25]	Sverige	2022	Myndigheten för föräldraskapsstöd och familjerätt	Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd	<ol style="list-style-type: none"> 1) Insatser riktade till grupper med förhöjd risk att utveckla kriminalitet bör riktas till <ol style="list-style-type: none"> a. boende i socioekonomiskt utsatta områden b. individer som är ekonomiskt och socialt utsatta c. individer med annan kulturell bakgrund d. individer som migrerat eller befinner sig i en asylprocess e. individer med kognitiva brister eller språksvårigheter f. individer som på annat sätt lever i utanförskap. 2) Insatser riktade till barn 0 – 6 år som tillhör grupper med ökad risk kan vara enskilda samtal med föräldrar, hembesök, föräldraskapsstöd i grupp, program i förskolan, eller program inom ramen för MVC och BVC.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
					<p>3) För barn och unga 6 – 18 år rekommenderas multimodala insatser, dvs. stöd som erbjuds såväl barnet som föräldrarna och där flera aktörer är involverade.</p> <p>4) Namngivna insatser som kan vara lämpliga att erbjuda är</p> <ol style="list-style-type: none"> CTC, Mentorer i våldsprevention (från det civila samhället) ABC-Tonår, Föräldraskap i Sverige (från socialtjänsten) TSI, HLT, Backa Barnet, SSPF-nätverk (i samverkan) Komet, COPE, DUÅ, ABC, Triple P, Family Check-up (föräldraskapsstöd) GIRFEC, Skottlandsmodellen, Barnsäkert och PCIT (övriga)
[26]	Sverige	2016	Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	Program för ungdomar med antisocial problematik inom institutionsvård	Program institutionsvården (såsom ART, DBT, FFT, MST-FIT, PMT, RP, TE och SITCAP- ART) har oklar effekt på återfall i brottslighet.
[27]	Sverige	2009	Brottsförebyggande rådet	Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling	<ol style="list-style-type: none"> Exempel på effektiva metoder är tidiga familjeorienterade insatser (såsom hembesök), senare familjebaserade insatser (såsom FFT, MST), skolbaserade insatser såsom livskunskap och färdighetsträning, mentorskap, multisystematiska insatser. Bestraffning, avskräckning, ungdomstjänst och åtgärder som utgår från disciplin har oklar effekt för unga som begår brott. Studiebesök på vuxenfängelser riskerar leda till ökad kriminalitet hos unga. Inlåsning av unga är ett kostsamt sätt att hantera ungdomskriminalitet. Effekten av medling är liten.

Ref	Nordiskt land	År för publikation	Författare	Titel på kunskapssammanställning	Sammanfattning av de slutsatser som författarna till kunskapssammanställningen drar
[28]	Sverige	2018	Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	Behandlingsfamiljer för ungdomar med allvarliga beteendeproblem – Treatment Foster Care Oregon	Behandlingsfamilj (såsom TFCO) är effektivare och mer kostnadsbesparande jämfört med placering på ungdomshem.
[29]	Sverige	2016	Brottsförebyggande rådet	Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden: En kunskapsöversikt	<ol style="list-style-type: none"> 1) Exempel på tidigare insatser för att förebygga att kriminalitet utvecklas är hembesöksprogram, träning av individuella färdigheter, föräldrastödprogram, program i skolan och åtgärder för att öka skolnärvaro. 2) Exempel på insatser i syfte att förebygga återfall i brott är KBT och familjebaserade insatser. Individuella insatser är bättre än de som ges i grupp.
[30]	Sverige	2012	Socialstyrelsen	Kartläggning av samverkansinterventioner med syfte att motverka en kriminell livsstil bland unga	<ol style="list-style-type: none"> 1) Oklart om någon samverkansintervention har effekt på återfall i brott. 2) Framgångsfaktorer för samverkansinterventioner är att ha en långsiktig förankring och planering som inkluderar alla sektorer i samhället, samt att åtgärder följs upp systematiskt.

ABC = Alla barn i Centrum; **ART/RE-ART** = Agression replacement therapy; **Audit** = Alcohol Use Disorder Identification; **BBIC** = Barns behov i centrum; **BSFT** = Brief Strategic Family Therapy; **BVC** = Barnavårdscentral; **COPE** = Community Parent Education; **CTC** = Communities that Care; **DBT** = Dialektisk beteendeterapi; **Dudit** = Drug Use Disorders Identification Test; **DUÅ** = De otroliga åren; **FFT** = Funktionell familjeterapi; **EQUIP** = program inom slutenvården; **FRAK** = familjebaserad, relationsinriktad och långsiktig insats; **GBG** = Good behaviour game; **GIRFEC** = Getting It Right For Every Child; **GLM** = The Good Lives Model; **KBT** = Kognitiv beteendeterapi; **KORA** = Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning, ett förlag; **LP-modell** = Læringsmiljø og pedagogisk analyse; **MATCH-ADTC** = Modular Approach to Therapy for Children with Anxiety, Depression, Trauma, or Conduct Problems; **MDFT** = Multidimensional Family Therapy; **MST** = Multisystemisk terapi; **MST-FIT** = Multisystemisk terapi-Family Integrated Transitions; **MVC** = Mödravårdscentral; **PCIT** = Parent-Child Interaction Therapy; **PALS** = Positivt beteende och stödjande lärmiljö; **PMT/PMTO** = Parent management training; **RP** = Relapse Prevention; **SAVRY** = Structured Assessment of Violence Risk in Youth; **SFI** = Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; **SITCAP-ART** = Adjudicated and At-Risk Youth Treatment Program; **SSP** = Sentencing Service Program; **TE** = Token Economy; **TFCO** = Treatment Foster Care Oregon; **TF-KBT** = Trauma Focus Course Cognitive Behavioral Therapy; **TIBIR** = Tidiga insatser för riskbarn; **TSI** = Tidiga och samordnade insatser för barn och unga; **YLS/CMI** = Youth Level of Service/Case Management Inventory.

Referenser

1. Greve M. Forebyggelse af kriminalitet blandt børn og unge : en metode- og implementeringsguide. Odense: Socialstyrelsen; 2014 9788793052819. Available from: <https://sbst.dk/udgivelser/2014/forebyggelse-af-kriminalitet-blandt-boern-og-unge-en-metode-og-implementeringsguide>.
2. Rambøll. Effekterne af beskæftigelsesrettede indsatser over for tidligere indsatte. København: Rambøll; 2013. Available from: <https://star.dk/om-styrelsen/publikationer/2013/12/effekterne-af-beskaeftigelsesrettede-indsatser-tidligere-indsatte/>.
3. Manuel C, Klint Jørgensen A. Systematic review of youth crime prevention interventions. SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; 2013. Available from: https://dkr.dk/media/6911/uk_youth-crime-prevention-interventions.pdf.
4. Nobili Christiansen H. Effekten af mentor- og fritidsindsatser for unge i risiko : en systematisk kortlægning. Glostrup: Det Kriminalpræventive Råd (DKR); 2012. Trygfonden 9788792966025. Available from: <https://dkr.dk/materialer/kriminalitet-og-forebyggelse/mentor-og-fritidsindsatser-kortlaegning>.
5. Ravn Nielsen T, Qvotrup S, Vitus K. Kriminalitet og etniske minoriteter del III: Forebyggelsesmæssige indsatser. København: Det Kriminalpræventive Råd. Aalborg universitet; 2019. Available from: <https://dkr.dk/materialer/kriminalitet-og-forebyggelse/kriminalitet-og-etniske-minoriteter-del-iii>.
6. Mehlbye J, Permin Berger N, Hjelmar U, Rieper O. Forældre- og ungeinddragende tiltag, rapport. København: KORA: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning; 2016. Available from: https://dkr.dk/media/7312/kora_rapport_foraeldreinddragelse.pdf.
7. Permin Berger N, Hjelmar U, Jansbøl K, Thor Larsen P. Genoprettende Retfærdighed over for kriminalitetstruede unge En kortlægning af viden København: KORA: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning; 2015. Available from: <https://dkr.dk/media/7321/genoprettende-retfaerdighed-rapport.pdf>.

8. Aase H, Lønnum K, Sørli M, Hagen Amlund K, Gustavson K, Utgarden I. Barn, unge og kriminalitet. Hvordan forhindre at barn og unge kommer inn i eller fortsetter med en kriminell løpebane? Oppsummering og vurdering av virksomme tiltak, behandling og organisering. . Oslo: Område for psykisk og fysisk helse. Avdeling for barns helse og utvikling. Folkehelseinstituttet; 2020. Available from: <https://www.fhi.no/publ/2020/barn-unge-og-kriminalitet/>.
9. Runhovde S, Skjevrak R, Erichsen P. Kriminalitetsforebygging på norsk - En kunnskapsoversikt. Oslo: Politihøgskolen; 2018 0807-1721. Available from: <http://hdl.handle.net/11250/2507671>.
10. Berg R, Johansen T, Bjerke Jacobsen J, Patricia S, Forsetlund L, Nguyen L. Tiltak for barn og unge med atferdsvansker eller som har begått kriminelle handlinger: en oversikt over systematiske oversikter. Oslo: Folkehelseinstituttet (FHI); 2020. Interventions for children and youth with behavioral problems or criminal behavior: an overview of reviews 978-82-8406-065-1. Available from: <https://www.fhi.no/publ/2020/tiltak-for-barn-og-unge-med-atferdsvansker-eller-som-har-begatt-kriminelle-/>.
11. Haikkola L, Hästbacka N, Pekkarinen E. Kuka vastaa nuorten rikoksiin? : Ammattilaisten, nuorten ja kustannusten näkökulmia palveluihin [Vem reagerar på brott begångna av unga? Synpunkter på tjenester av professionella och unga samt ur ett kostnadsperspektiv]. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia 2019. Statsrådets publikationsserie för utrednings- och forskningsverksamheten 2019:34. [accessed Sept 20 2023]. Available from: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-737-6>.
12. Moilanen T, Mankkinen T, Pietilä A, Kangasniemi M. Nordiska modeller för samverkan mellan olika myndigheterna för att främja vungas välbefinnande och förebygga brott. Inrikesministeriet; 2018. Inrikesministeriets publikation 18/2018. Available from: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-227-2>.
13. Gravrok Ø, Schancke V, Andreassen M, Domben P. Kunnskapsplattform for forebyggende og helsefremmende arbeid i skolen - med særlig fokus på rusmidler og tobakk. Utdanningsdirektoratet; 2006. Available from: https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/forebyggende_innsatser/5/forebyggende_innsatser_rus.pdf.

14. Nygaard Christoffersen M, Skov Olsen P, Vammen Schjødt K, Sander Nielsen S, Lausten M, Brauner J. Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge : risiko- og beskyttelsesfaktorer. København: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; 2011. SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 11:34 9788771190465. Available from: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/tidlig-identifikation-af-kriminalitetstruede-boern-og-unge-bxqqe6xk/>.
15. Oxford Research. Børn og unges selvkontrol: Systematisk kortlægning af metoder, der kan styrke børn og unges selvkontrol. Det Kriminalpræventive Råd; 2013. Oxford Research A/S. Available from: <https://dkr.dk/materialer/tidlig-forebyggelse/boern-og-unges-selvkontrol>.
16. Mehlsen L, Tødsø Jensen M, Christensen G, Klint Jørgensen A, Eline Wendt R. Effekfulde indsatser i boligområder til forebyggelse af kriminalitet: En systematisk forskningsoversigt nr. 1 af 4. København, Aarhus: VIVE. Det nationale forsknings- og Analyscenter for velfærd; 2015. Available from: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/effektfulde-indsatser-i-boligomraader-til-forebyggelse-af-kriminalitet-2z109nvj/>.
17. Blaasvær N, Elizabeth Muller A, Zinöcker S, Jacobsen Jardim PS. Dypdykk i oppsummeringen om atferdsvansker hos barn og unge (Berg 2020). Oslo: Folkehelseinstituttet (FHI) Område for helsetjenester.; 2020. Available from: <https://www.fhi.no/publ/2020/dypdykk-i-oppsummeringen-om-atferdsvansker-hos-barn-og-unge-berg-2020/>.
18. Lehti M. Rikoksantorjunnan kannattavuus : alustava systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti [Institutet för kriminologi och rättspolitik]; 2017. Katsauksia 24/2017. [accessed Sept 20 2023]. Available from: <http://hdl.handle.net/10138/195635>.
19. Williams Strandby M, Ida Mikuta M, Villumsen A. Socialfaglige medarbejdere i skole og dagtilbud: Screening af muligheden for integration af socialfaglige medarbejdere på almenområdet. København, Aarhus: VIVE. Det nationale forsknings- og Analyscenter for velfærd; 2023. Available from: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/socialfaglige-medarbejdere-i-skole-og-dagtilbud-yz251kz1/>.

20. Bjerke Johansen T, Borge T. Barn og unge som utøver alvorlige handlinger mot andre: en hurtigoversikt. Oslo: Folkhelseinstituttet (FHI); 2023. Available from: <https://www.fhi.no/contentassets/76f3fe2ce9854718ba59c43945b3ab32/barn-og-unge-som-utover-alvorlige-handlinger-mot-andre-rapport-2023.pdf>.
21. Socialstyrelsen. Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott : kunskapsstöd med rekommendationer för socialtjänstens arbete med barn 6–17 år. Stockholm: Socialstyrelsen; 2021 9789175555737. [accessed Sept 20 2023]. Available from: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2021-11-7626.pdf>.
22. Socialstyrelsen. Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende : kunskapsstöd för socialtjänsten. [Stockholm]: Socialstyrelsen; 2020. Available from: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2020-2-6597.pdf>.
23. SBU. Risk- och behovsbedömning av ungdomar avseende återfall i våld och annan kriminalitet. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2019. SBU Utvärderar 303 9789188437457. [accessed 20 Sept 2023]. Available from: <http://www.sbu.se/303>.
24. SBU. Insatser i öppenvård för att förebygga ungdomars återfall i brott. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2021. SBU Utvärderar 308 9789188437501. [accessed Sept 20 2023]. Available from: <http://www.sbu.se/308>.
25. MFoF. Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd. Skellefteå: Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF); 2022. [accessed Sept 20 2023]. Available from: <https://mfof.se/foraldraskapsstod/brottsforebyggande-foraldraskapsstod.html>.
26. SBU. Program för ungdomar med antisocial problematik inom institutionsvård : en systematisk översikt och utvärdering av ekonomiska, sociala och etiska aspekter. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2016. SBU

Utvärderar 252 9789185413959. [accessed 20 Sept 2023]. Available from: <https://www.sbu.se/sv/publikationer/SBU-utvarderar/program-for-ungdomar-med-antisocial-problematik-inom-institutionsvard/>.

27. Shannon D, Ring J. Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling. BRÅ; 2009. Available from: <https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2009-05-20-orsaker-till-brott-bland-unga-och-metoder-att-motverka-kriminell-utveckling.html>.
28. SBU. Behandlingsfamiljer för ungdomar med allvarliga beteendeproblem – Treatment Foster Care Oregon. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2018. SBU Utvärderar 279. Available from: www.sbu.se/279.
29. Holmberg S. Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden: En kunskapsöversikt. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ); 2016. [accessed Sept 20 2023]. Available from: <https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2016-11-30-insatser-mot-brott-och-otrygghet-i-socialt-utsatta-omraden.html>.
30. Socialstyrelsen. Kartläggning av samverkansinterventioner med syfte att motverka en kriminell livsstil bland unga. Stockholm: Socialstyrelsen; 2012. Avdelningen för kunskapsstyrning. Available from: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2012-10-14.pdf>.